

Research Paper

Sports Challenges in The Political System of The Iraqi Kurdistan Region

Ako Ibrahim Faqi Mahmood.^{1*}, Behzad Izadi.², Ali Fegheh Majidi³,
Rasool Norouzi Seyed Hossini.⁴

Received: Jun 18, 2020

Accepted: Sep 30, 2020

Abstract

Objective: Sport system in different regions of the world is managed differently. This feature has led to the formation of various functions of sports in political situations. The purpose of this study was to explore the sports challenges in the political system of the Kurdistan Region.

Methodology: The researcher used semi-structured interview protocols and action research strategy to collect data from 35 experts in the field of sports policy. Thematic analysis is used to analyze the data.

Results: The results show there are nine categories of decision-making authorities, classification system, ultra-sport organization, sports actors, financial support, national and regional competitions, scientific management and research, talent system and media, which includes 3 main themes: the indeterminate of the sport structure, advancing of sports in personalized way and instrumental use of sport system by political parties were determinatinig of sport in the political system of the Iraqi Kurdistan region.

Conclusion: Based on the results of the research, it can be argued that the challenges of sports in the political system of Kurdistan region are very complex and extensive. Accordingly, the proposed research framework can be helpful for disionmakers to have a systematice and thorough understanding of these challenges.

Keywords: sport system, political problems, sport policy, Iraqi Kurdistan region

1. Associate Professor college of Physical Education and Sport Sciences, University of Halabja, Iraq. 2. Associate Professor, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran, 3. Associate Professor, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran, 4. Associate Professor, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

* Corresponding author's e-mail address: ako.faqe@uoh.edu.iq

Extended Abstract

Introduction and State of Problem

With a review of sports policies in different countries of the world, we find out. Why governments implement sports policies. The main reason for these studies is for countries to know each other's political and sports systems and to understand the cultural and political conditions of each nation. Cultural values, historical contexts and political associations of a nation are evident in their sports system (Hallmann & Petry, 2013; Heinemann, 2005). Sport system in different regions of the world is managed differently. This feature has led to the formation of various functions of sports in political situations. The purpose of this study was to explore the sports challenges in the political system of the Kurdistan Region. Therefore, the present study seeks to answer the question, what are the challenges of sports in the political system of the Kurdistan Region?

Methodology

This research was done with an exploratory nature and with the aim of expanding the existing knowledge and understanding about the challenges of sports in the political system of Iraqi Kurdistan. Also, this research is qualitative based on data search (Andrew, Pedersen & Mcevoy, 2019). The researcher used semi-structured interview protocols and action research strategy to collect data from 35 experts in the field of sports policy. Thematic analysis is used to analyze the data. Through the purposeful-judgmental sampling method, the participants in this research were all the stakeholders who directly or indirectly affect the sports of Iraqi Kurdistan. These actors included politicians and parliamentarians in the sports commissions of the fifth and previous periods of the parliament, Kurdistan sports managers, presidents and members of the Kurdistan Olympic Committee, club presidents, sports science experts, media and sports reporters, veterans and sports critics. In order to analyze the qualitative data, the theme analysis method was used (Braun & Clarke, 2006). In this research, in order to increase credibility, all primary codes were reviewed by the researcher after the end of coding each interview and reaching the main themes, and the extracted codes were given to expert colleagues for review and verification. In addition, in order to increase the verifiability, the secondary and main themes obtained from the interviews were presented to three primary participants for review and confirmation, and their suggested points were applied.

Results

In order to apply thematic analysis and analyze the content of the interviews, first the text of each interview was implemented from the audio recorded from the interview session and completed using the notes taken during the interview sessions. After a careful study of these texts, independent ideas were identified in the form of concepts and primary codes. A total of 47 components were identified in the nine main categories of decision-making authority, classification system, extra-sports organization, sports players, financial support, national and regional competitions, management and scientific research, talent search and media. This category was classified in the form of 3 main themes: 1- instrumental use and exercise of party power in sports, 2- fluidity of the structure and management of sports, and 3- promotion of sports in a tasteful way and disregarding the capacities of sports.

Discussion and Conclusion

Instrumental use and the party power in sports, the fluidity of the structure and management of sports, and the promotion of sports in a tasteful way and disregarding the capacities of sports are the main themes of this study, which has caused the position of sports in the Kurdistan region with many political challenges. The AKP party in Turkey, which has been in political and governmental power since 2002, uses sports as a political tool for the purpose of international issues and Turkey's recognition in the world, as well as increasing its internal power. Also, Lebanon, having ethnic diversity, uses sports as a tool for their ethnic and party superiority (Reiche, 2011; Nassif & Amara, 2015; Tınaz, 2019). Based on the results of the research, it can be argued that the challenges of sports in the political system of Kurdistan region are very complex and extensive. Accordingly, the proposed research framework can be helpful for disionmakers to have a systematice and thorough understanding of these challenges.

Keywords: sport system, political problems, sport policy, Iraqi Kurdistan region

References

- Andrew, D. P., et al. (2019). Research methods and design in sport management, Human Kinetics.

- Braun, V. and V. Clarke (2006). "Using thematic analysis in psychology. Qualitative research in psychology." *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Hallmann, K. and K. Petry (2013). *Comparative sport development*, Springer.
- Heinemann, K. (2005). "Sport and the welfare state in Europe." *European journal of sport science* 5(4): 181-188.
- Nassif, N. and M. Amara (2015). "Sport, policy and politics in Lebanon." *International Journal of Sport Policy and Politics* 7(3): 443-455.
- Reiche, D. (2011). "War Minus the Shooting? The politics of sport in Lebanon as a unique case in comparative politics." *Third World Quarterly* 32(2): 261-277.
- Tınaz, C. (2019). "Turkish Sports: Lost in Politics?" *Sport, Politics and Society in the Middle East*: 123-146.

فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش

سال یازدهم، شماره اول، پیاپی ۲۹

شناسه دیجیتال: 10.22124/jsmd.2020.16862.2345

مقاله پژوهشی

چالش‌های ورزش در نظام سیاسی اقلیم کردستان عراق

آکو ابراهیم فقی محمود^{۱*}، بهزاد ایزدی^۲، علی فقه مجیدی^۳، رسول نوروزی سید حسینی^۴

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۶/۳۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۳/۲۹

چکیده

هدف: ورزش در اقلیم‌های مختلف سیاسی تابع شرایط و وضعیت‌های مختلفی قرار گرفته است. این ویژگی منجر به شکل‌گیری کارکردهای مختلف ورزش در موقعیت‌های سیاسی شده است. هدف از این تحقیق شناسایی و چارچوب‌بندی چالش‌های ورزش در نظام سیاسی اقلیم کردستان بود.

روش‌شناسی: با استفاده از روش کیفی و کاربرد استراتژی موردپژوهی داده‌هایی از طریق مصاحبه جمع‌آوری شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل مضامین استفاده شد. مشارکت‌کنندگان در تحقیق ۳۵ نفر از صاحب‌نظران در حوزه سیاست ورزش بودند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد ۹ مقوله مرجعیت‌های تصمیم‌گیری، سیستم طبقه‌بندی، سازمان فراورزش، بازیگران ورزشی، حمایت مالی، مسابقات ملی و منطقه‌ای، مدیریت و تحقیقات علمی، استعدادیابی و رسانه‌ها وجود دارد که در ۳ مضمون اصلی شامل "سیال بودن ساختار ورزش"، "پیشبرد ورزش به شکل سلیقه‌ای" و "استفاده ابزاری از سیستم ورزشی توسط احزاب سیاسی"، چالش‌های ورزش در نظام سیاسی اقلیم کردستان عراق را تعیین کردند.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج پژوهش می‌توان گفت چالش‌های ورزش در نظام سیاسی اقلیم کردستان از پیچیدگی و گستردگی زیادی برخوردار است. از این رو چارچوب مفهومی ارائه شده در این پژوهش می‌تواند به درک جامع و نظام‌مند این چالش‌ها توسط تصمیم‌گیران کمک نماید.

واژه‌های کلیدی: نظام ورزش، معضلات سیاسی، سیاست ورزشی، ایالت کردستان عراق

۱. استادیار دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه حلبچه، عراق ۲. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه کردستان، سنج، ایران، ۳. دانشیار علوم اقتصادی، دانشگاه کردستان، سنجد، ایران، ۴. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: ako.faqe@uoh.edu.iq

مقدمه

امروز بیش از همیشه، ورزش در روح زمانه است. میلیونها نفر از مردم ورزش می‌کنند یا تماشاگر آند، عاشق جیمز^۱ یا مسی^۲ هستند. در جهانی که ۳۸/۵ میلیون نفر در خارج از ایالات متحده در سال (۲۰۱۵)، سوپر بول را تماشا کردند و جام جهانی فوتبال در سال (۲۰۱۴) ۳/۲ میلیارد بیننده داشت، ورزش تقریباً به اندازه غذا، فرهنگ و امور مالی جهانی شده است (Gift & Miner, 2017). همچنین اهمیت ورزش به وضوح توسط چهره‌های سیاسی و ورزشی بیان شده است. برای مثال ماندلا^۳ (۱۹۹۶)، ورزش را دارای قدرتی می‌داند که می‌تواند جهان را تغییر دهد به طوری که این قدرت می‌تواند الهام‌بخش باشد، و مردم را به نحوی متحول کند تا کار کوچکی انجام شود. عنان^۴، دبیرکل پیشین سازمان ملل، ورزش را یک زبان جهانی می‌داند که می‌تواند مردم را با هم متحد کند، مهم نیست که مبدأ، عقاید و باورهای مذهبی یا وضعیت اقتصادی آنها چیست. استدلال هایبرنر^۵ (۱۹۹۶) این است که ورزش نشان‌دهنده محبوب‌ترین ابزار برای بیان هویت ملی در اسکاتلند است (Houlihan & Green, 2011) ورزش و بازی جزء حیاتی از شیوه زندگی آفریقاییها است، کودکان آفریقایی از طریق ورزش به دنبال ایده‌هایی برای بازیابی هویت آفریقایی خود بودند (Byron, 2015) Thomson &

در اروپا، ورزش به طور سنتی همراه با یک ساختار هرمی سازماندهی شده است. باشگاه‌های غیرانتفاعی^۶ (VSC)، اساس سیستم ورزش را تشکیل می‌دهند. آن‌ها جمعیت‌های مختلف را قادر می‌سازند تا در برنامه‌های ورزشی شرکت کنند و ایده ارتقای «ورزش برای همه»، که یک هدف سیاسی در سراسر اروپا است را اجرایی کنند. علاوه بر این، باشگاه‌های غیر انتفاعی ورزش‌های رقابتی را ارائه می‌دهند و استعداد‌های جوان را پایه و اساس برای توسعه ورزش نخبه قرار می‌دهند (Feiler, Wicker & Breuer, 2019). در فنلاند ورزش محبوب‌ترین شکل فعالیت‌های شهروندی است و دارای بالاترین سطح مشارکت ورزشی در اروپا طی سالها بوده است. علاوه بر این، ورزش نخبه عامل اصلی هویت ملی در این کشور است (Vehmas & Ilmanen, 2013). در هلند حمایت دولت مرکزی از ورزش در درجه اول به این دلیل است که ارزش‌های اجتماعی را ارتقا ببخشد و به اهداف کلیدی دولت در زمینه پیشگیری و سلامت، سیاست‌های جوانان، آموزش، هنجارها و ارزش‌ها، ادغام، جوامع، ایمنی و سیاست بین-المللی کمک کند (Hoekman, Elling & Poel, 2019). در جمهوری خلق چین^۷ (PRC)، اصل کلی ساختار ورزش، توسط مائو^۸ در سال ۱۹۵۲، به عنوان "ارتقای ورزش و ایجاد نیروی جسمی مردم" پیشنهاد شده است. این امر منجر به توسعه ورزش‌های رقابتی برای بهبود ورزش نخبه و مشارکت انبوه ورزشی می‌شود. در قانون اساسی چین که بالاترین قانون در

1. James
2. Messi
3. Mandela
4. Annan
5. Heiberner

6. None profit sport club
7. People's Republic of China
8. Mao

در میان آفریقایی‌ها و شناسایی بین‌المللی کشور با استفاده از یک مبارزات بازاریابی قابل توجه توسط ورزش نخبه، هدایت می‌شد (Jacobs, Bosscher, Venter & Scheerder, 2018).

فالن و استنلینگ^۲ (۲۰۱۶)، در مطالعه‌ای به بررسی تاریخی ورزش در سوئد پرداختند. نتایج نشان داد که سیاست‌های ورزشی معاصر در سوئد نتیجه یک رابطه طولانی مدت بین دولت-های ملی و محلی و ورزش‌های داوطلبانه، غیرانتفاعی و باشگاهی است که منجر به حمایت گسترده‌ای از ورزش‌های سازمان یافته شده است. این رابطه با یک قرارداد ضمنی تعریف می‌شود که در آن دولت در مورد میزان و هدف بودجه تصمیم می‌گیرد و دریافت‌کننده، کنفدراسیون ورزش سوئدی، جزئیات مربوط به توزیع و مدیریت آن را تعیین می‌کند (Fahlén & Stenling, 2016).

ناسیف و آمارا^۳ (۲۰۱۵)، سیاست ورزشی را در لبنان بررسی کردند. نتایج نشان داد که ایدئولوژی حاکم بر هر فدراسیون و ورزشی تأثیر معنی‌داری بر مشارکت ذینفعان جوامع مختلف می‌گذارد. همچنین توزیع بودجه به نفع اتحادیه‌های ورزشی و فدراسیون‌هایی است که تحت حمایت سیاسی هستند و عدم وجود تمیزی و ارزیابی دقیق، تصویر چهره ورزش را تضعیف می‌کند. در نهایت نتایج نشان داد که ناکارآمدی در ساختار و کمبود بودجه عمومی و خصوصی، مانع توسعه ورزش در لبنان و عملکرد در مسابقات بین‌المللی است (Nassif & Amara, 2015).

چین است در مقاله ۲۱ در فصل اول قانون اساسی بیان می‌کند که دولت چین ورزش را تبلیغ می‌کند و ورزش جسمانی را برای ارتقاء سلامت مردم ارتقا می‌دهد (Yehon & Xinpu, 2011; Zheng, Chen, Tan & Lau, 2018).

در بریتانیا سیستم توسعه ورزش مبتنی بر سیاست دولت مرکزی و استفاده مقامات محلی از ورزش بر هر جنبه‌ای از آن اعم از برگزاری بازی‌های المپیک تا ارائه کلاس‌های ورزشی برای سالمندان تأثیر می‌گذارد. سیستم ورزش کانالی است که دولت از طریق آن مشکلات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را مورد هدف قرار می‌دهد که چنین اهدافی ورزش را برای دولت جذاب می‌سازد (Polley, 2010). از سوی دیگر سند سیاست دولت بریتانیا، آینده ورزشی را تغییر در مسیر سیاست‌های ورزشی و ایجاد یک استراتژی جدید برای کشوری فعال با تمرکز بر افزایش تعداد مشارکت‌کنندگان در ورزش اعلام کرد و تصمیم گیری در مورد تأمین منابع مالی را بر اساس مزایای اجتماعی بیان کرد (Berry & Manoli, 2018).

سیستم و ساختار ورزشی آفریقای جنوبی مبنی بر نیاز به تضعیف تقسیمات گذشته آپارتاید^۱ و ایجاد پایه‌ای برای چارچوب عملکرد ورزشی جامع و رقابتی است. گذار از یک رژیم سیاسی مستبدانه آپارتاید به یک دموکراسی فراگیر در سال ۱۹۹۴ نیازمند تغییر سیاست‌ها و رویه‌های ملی، کاهش میراث آپارتاید و محرومیت اقتصادی، ورزشی و گسترش ارائه خدمات به فقیرترین و محروم‌ترین جوامع بود. از سوی دیگر میزبانی رویدادهای جهانی از لحاظ اجتماعی و سیاسی برای افزایش غرور و شادی

2. Fahlén and Stenling
3. Nassifa and Amara

1. Apartheid

بلژیکی کار می‌کنند) Poppel, Claes & Scheerder, 2018.

فیلر و همکاران^۵ (۲۰۱۸)، یارانه‌های عمومی و مقررات بودجه را در ۱۲۷۵ باشگاه ورزشی آلمان مورد مطالعه قرار دادند. نتایج نشان داد که تحقق شرایط بودجه به روش‌های مختلفی صورت می‌گیرد، در حالی که برخی مقررات سیاست‌گذاری در دریافت یارانه منعکس شده است، برخی دیگر اینگونه نیستند. حمایت مالی برای ورزش‌های رقابتی و فعالیت‌های ارتقای جوانان، که به شیوه سنتی تمرکز بر باشگاه‌ها و بودجه عمومی است، در دسترس است، در حالی که هیچ بودجه مناسبی برای حمایت از ورزش سلامتی وجود ندارد. از دیدگاه مدیریتی، توسعه برنامه برای جوانان امیدوار کننده به نظر می‌رسد زیرا چنین برنامه‌هایی از نظر مالی در سطوح مختلف دولتی پشتیبانی می‌شوند. علاوه بر این، باشگاه‌ها باید برای تأمین هزینه‌های مربوط به نیازهای اصلی ورزشی (تجهیزات و مسافرت) و برای بودجه اساسی، از یارانه استفاده کنند (Feiler et al, 2019).

مطالعات ورزش در عراق و اقلیم کردستان به دلیل عمومی بودن و جدید بودن این رشته در تحصیلات تکمیلی و سنتی بودن مدیریت در زمینه ورزش بسیار محدود است. در حوزه ورزش قهرمانی عراق، ابراهیم^۶ (۲۰۱۳) به بررسی اثربخشی فدراسیون‌های ورزشی عراق پرداخت. نتایج نشان داد که عامل‌های نیروی انسانی متخصص، تعامل سازمانی، بهره‌وری، انسجام نیروی کار، برنامه‌ریزی، ثبات سازمانی، انعطاف‌پذیری و منابع سازمانی بیشترین اثر را بر

کلارک و اوجو^۱ (۲۰۱۶)، سیاست ورزش را در کشور کامرون که دارای پیچیدگی‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی است را مورد مطالعه قرار دادند. نتایج نشان داد توسعه ورزش در کامرون عمدتاً توسط دولت مرکزی است. هر چند تعداد کمی از شرکت‌های اقتصادی-خصوصی نیز نسبت به ترویج ورزش ملی و بین‌المللی کمک می‌کنند. همچنین اصلاح و استقلال وزارتخانه ورزش در سال ۲۰۰۹، از وزارت جوانان و ایجاد بخش‌های تربیت‌بدنی، ورزش مدرسه، ورزش نخبه، مشارکت، رشد و نظارت فدراسیون‌های ورزشی و برنامه‌ریزی برای توسعه بیشتر ورزش در کامرون بود. در نهایت ورزش معلولین نه تنها به عنوان یک ابزار توانبخشی کاربردی، بلکه به مثابه ابزار تعاملی، اوقات فراغت، اجتماعی شدن و تعامل مجدد افراد معلول در کامرون معرفی شده است (Clarke & Ojo, 2017).

پوپول و همکاران^۲ (۲۰۱۸)، وضعیت تکامل و سیاست‌های فعلی ورزشی فلاندر (بخش شمالی هلندی زبان بلژیک) را بررسی کردند. نتایج نشان داد ورزش در بلژیک سازمان یافته است و به شدت تحت تاثیر وضعیت پیچیده سیاسی کشور قرار دارد. جامعه بلژیکی در این کشور به دلیل چالش‌های سیاسی به دو منطقه فلاندر^۳ و والنیا^۴ تقسیم شده‌اند، در نتیجه هر جامعه دارای سیاست ورزشی خاص با تمرکز خود است. با این حال، اگرچه سیاست ملی در بلژیک وجود ندارد، اما قوانین ملی بر سیاست‌های ورزشی تأثیر می‌گذارد و تیم‌های حرفه‌ای ورزشی در شرایط

1. Clarke and Ojo
2. Poppel et all
3. Flander
4. Wallonia

5. Feiler et all
6. Ibrahim

اثربخشی سازمانی داشتند. از طرف دیگر، نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که الگوهای فرایندهای داخلی (تعامل و ثبات سازمانی)، و اهداف عقلایی (برنامه‌ریزی و بهره‌وری)، اصلی‌ترین الگوهای رویکرد ارزش‌های رقابتی و تعیین‌کننده‌های اثربخشی سازمانی فدراسیون‌های ورزشی منتخب عراق بودند (Ibrahim, Hamatineghad, Ramezanieghad & Eydi, 2013).

در ۱۰ سال گذشته توصیف و تحلیل سیستم‌های ورزشی ملی علاقه گسترده‌ای پیدا کرده است. با مروری بر بررسی سیاست‌های ورزشی در کشورهای مختلف جهان در می‌یابیم. چرا دولت‌ها سیاست‌های ورزشی و ورزش را اجرا می‌کنند. دلیل اصلی این مطالعات به منظور دانش کشورها از سیستم سیاسی و ورزشی یکدیگر و درک شرایط فرهنگی و سیاسی هر ملتی است. ارزش‌های فرهنگی، بافت‌های تاریخی و معاشرت‌های سیاسی یک ملت در سیستم ورزشی آن‌ها مشهود است (Hallmann, Petry, 2013; Heinemann, 2005). در طول حکمرانی اقلیم کردستان عراق در سه دهه گذشته ورزش هیچ دهه و دوره‌ای به عنوان یک اولویت در نظر گرفته نشده است. هر چند اولین تعریف از نهاد ورزش در قانون اساسی با عنوان ورزش برای همه بود و وظیفه ورزش و معاونت ورزش اقلیم کردستان ایجاد انگیزه در میان جوانان برای بروز استعدادهايشان، برگزاری فستیوال‌ها، نشست و همایش‌های ورزشی و حمایت و تشویق جنبش ورزشی و شناسایی استعدادها بود (Ministry of Culter Law, No 11, 1992). اما این قانون اجرایی نشد، زیرا تعریف از ورزش در دو منطقه به دلایل

ایدئولوژی جداگانه هرگز نتوانست مطابق با تعریف ورزش در قانون اساسی اقلیم باشد. در اقلیم کردستان با توجه به جغرافیای سیاسی بوجود آمده و وجود چندین حزب با ایدئولوژی‌های متفاوت اسلامی و غیر اسلامی راست و چپ و دو حزب دارای قدرت سیاسی، نظامی و اقتصادی که یکی با ایدئولوژی سوسیال دمکرات و دیگری دمکرات در این ۲۷ سال حکمرانی در ورزش اقلیم کردستان با دیدگاه‌های متفاوت اما بدون هیچ سیاست مکتوبی در زمینه ورزش در دو منطقه سبز و زرد حکمرانی کردند. از طرف دیگر ادغام نهاد ورزش و جوانان و قرار دادن آن زیر سایه وزارت فرهنگ در اولین دوره حکمرانی دولت اقلیم کردستان بدون هیچ دلیل علمی و قانع‌کننده‌ای تنها یک نسخه‌ی کپی از دولت مرکزی عراق بود. بنابراین برای ترسیم چشم انداز مطلوب ورزش اقلیم کردستان با توجه وضعیت سیاسی موجود و اهمیت نقش ورزش در اکثر کشورهای موفق و پیشرفته جهان به لحاظ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، و مقایسه اقلیم کردستان عراق با کشورهایی که از لحاظ تاریخی، سیاسی، فرهنگی و ساختاری مقاربت نزدیکی دارند می‌تواند گزینه مناسبی برای یادگیری سیاست‌گذاری و ترسیم سیاست ورزشی اقلیم کردستان از طریق رسیدن به اجماع کلی از جنبه‌های سیاسی، قانونی و ورزشی باشد. لذا مطالعه حاضر به دنبال پاسخگویی به این سوال است که چالش‌های ورزش در نظام سیاسی اقلیم کردستان کدامند؟

روش‌شناسی پژوهش

این تحقیق با ماهیت اکتشافی و با هدف بسط دانش و شناخت موجود در مورد چالش‌های

دوره (پنجم) و ادوار پیشین پارلمان، مدیران ورزش کردستان، رؤسا و اعضای کمیته المپیک کردستان، رؤسای باشگاهها، متخصصین علوم ورزشی، رسانه‌ها و خبرنگاران ورزشی، پیشکسوتان و منتقدین ورزش کردستان بودند. در واقع پس از رسیدن به اشباع نظری، ۳۵ نفر به‌عنوان مشارکت‌کنندگان نهایی تعیین شدند. از طریق مصاحبه‌های ساختاریافته و پرسش‌های هدفمند، داده‌های متعددی برای شناسایی چالش‌های ورزش در نظام سیاسی کردستان عراق جمع‌آوری شد.

به‌منظور تحلیل داده‌های کیفی از روش تحلیل مضامین استفاده شد (Braun & Clarke, 2006). این روش برای شناسایی و تحلیل و گزارش دادن الگوها (تم‌های موجود در داده‌ها) به کار می‌رود. مضامین یا الگوهای داده‌ها را می‌توان به روش استقرایی شناخت. در روش استقرایی، مضامین شناخته‌شده، به‌شدت با خود داده‌ها مرتبط هستند. این روش تحلیل مضمون تا حدودی شبیه نظریه داده بنیاد است. در این روش، فرایند کدگذاری داده‌ها بدون تلاش برای انطباق آن با چارچوب کدگذاری از قبل تهیه‌شده (یا قالب مضامین) صورت می‌گیرد. در روش استقرایی، تحلیل مضمون بر اساس داده‌ها انجام می‌شود. در این پژوهش از رویکرد استقرایی شش مرحله‌ای براون و کلارک (۲۰۰۶) استفاده شد. این مراحل شش‌گانه عبارت‌اند از: گام اول: آشنایی با داده‌ها. این مرحله پایه و اساس سایر مراحل پژوهش است. برای اینکه پژوهشگر با عمق و گستره محتوایی داده‌ها آشنا شود، لازم است که خود را تاندازه‌ای در آن‌ها غوطه‌ور سازد. غوطه‌ور شدن در داده‌ها معمولاً شامل بازخوانی مکرر داده‌ها به‌صورت فعال،

ورزش در نظام سیاسی کردستان عراق انجام شد. هدف از این تحقیق، روشننگری مفاهیم، جمع‌آوری تعاریف، کسب بینش، تصحیح شیوه طرح مسائل و ایده‌های مرتبط با چالش‌های سیاسی ورزش در اقلیم کردستان عراق است. همچنین این تحقیق بر مبنای جستجوی داده‌ها، دارای ماهیت کیفی است (Andrew, Pedersen & Mcevoy, 2019). در این تحقیق از استراتژی مورد پژوهی^۱ استفاده شد. مورد پژوهی یکی از استراتژی‌های روش کیفی است که در آن محقق سیستمی با حدودمرز مشخص^۲ (یعنی یک موقعیت، یک زمینه) یا چند سیستم با حدودمرز مشخص را در طول زمان به‌صورت تفصیلی و عمیق بررسی و اکتشاف می‌کند و گزارشی مشتمل بر توصیف مورد و مضامین اصلی شناسایی‌شده آن را ارائه می‌کند (Yin, 2009). در این تحقیق زمینه^۳ مورد مطالعه، اقلیم کردستان عراق بود. از طریق روش نمونه‌گیری هدفمند - قضاوتی مشارکت‌کنندگان در این تحقیق را کلیه ذینفعان و بازیگرانی تشکیل می‌دهند که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر ورزش کردستان عراق تأثیر می‌گذارند. همچنین محقق برای شناسایی چالش‌های ورزش در نظام سیاسی کردستان نیازمند نظرات و دید این بازیگران با موقعیت‌های متفاوت بود. از این رو پژوهشگر با بازیگرانی که در ورزش کردستان نقش حیاتی دارند مصاحبه‌های عمیقی انجام داد. این بازیگران عبارتند از سیاسیون و نمایندگان مجلس در کمیسیون‌های ورزشی این

1. Case study
2. Bounded system
3. Context

مجموعه‌ای از تم‌های کاملاً آبدیده را در اختیار داشته باشد. این مرحله شامل تحلیل پایانی و نگارش گزارش است. گزارش پایانی باید یک داستان مختصر، منطقی، منسجم و غیرتکراری را درباره تم‌ها و داده‌های مرتبط با هر تم، ارائه کند (Braun & Clarke, 2006).

به‌منظور بررسی موثق بودن اطلاعات تولیدشده در این تحقیق محقق تماس طولانی خود را با محیط پژوهش حفظ نموده و از تحلیل موارد منفی و کفایت مراجع داده‌ها استفاده نمود. همچنین از روش کنترل و بازبینی خبرگان و محققان برای اعتبارسنجی مقوله‌ها و دسته‌بندی آن‌ها استفاده شد. به‌عبارت‌دیگر در این تحقیق به‌منظور افزایش اعتبار پذیری، تمامی کدهای اولیه، پس از پایان کدگذاری هر مصاحبه و نیز رسیدن به تم‌های اصلی مورد بازبینی پژوهشگر قرار گرفتند و کدهای استخراج‌شده برای بررسی و تأیید به همکاران متخصص داده شد. علاوه بر این به‌منظور افزایش تأییدپذیری، تم‌های فرعی و اصلی به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها به سه نفر از مشارکت‌کنندگان اولیه به‌منظور بازبینی و تأیید ارائه شد و نکات پیشنهادی آن‌ها اعمال شد. از طریق این اقدامات، موثق بودن اطلاعات تولیدشده در این تحقیق برآورده شد.

یافته‌های پژوهش

تعداد ۳۵ مصاحبه با متخصصین انجام گرفت. این متخصصین افرادی بودند که با حوزه مورد مطالعه آشنایی یا فعالیت داشته‌اند و یا صاحب نظر هستند. گزارش توصیفی آن را در جدول ۱ مشاهده می‌کنید.

یعنی جست‌وجوی معانی و الگوهاست. گام دوم: ایجاد کدهای اولیه است، زمانی شروع می‌شود که پژوهشگر داده‌ها را خوانده و با آن‌ها آشنایی پیدا کرده است. این مرحله شامل ایجاد کدهای اولیه از داده‌هاست. گام سوم: جست‌وجوی تم‌ها. این مرحله زمانی شروع می‌شود که همه داده‌ها، کدگذاری و جمع‌آوری شده باشند و پژوهشگر فهرستی از کدهای گوناگون در اختیار داشته باشد، که در طول پژوهش حاصل شده باشند. در این مرحله، پژوهشگر تحلیل را آغاز می‌کند و در نظر می‌گیرد که چگونه کدهای گوناگون می‌توانند برای ایجاد یک مجموعه از تم‌های اصلی و فرعی ترکیب شوند. گام چهارم: بازبینی تم‌ها. مرحله چهارم زمانی شروع می‌شود که پژوهشگر مجموعه‌ای از تم‌ها را ایجاد کرده، آن‌ها را بازبینی می‌کند. معیار قضاوت نیز در این گام، تجانس درونی و تباین بیرونی است. مضامین پذیرفته‌شده در یک تم باید از نظر معنایی با هم متجانس باشند؛ درحالی‌که بین تم‌های متفاوت باید تفاوت‌هایی مشخص و واضح موجود باشند. در این مرحله پژوهشگر باید بررسی کند که آیا این تم‌ها، یک الگوی جامع و منسجم شکل می‌دهند. گام پنجم: تعریف و نام‌گذاری تم‌ها. مرحله پنجم زمانی شروع می‌شود که یک نقشه رضایت‌بخش از تم‌ها وجود داشته باشد. پژوهشگر در این مرحله، تم‌هایی را که ارائه کرده، تعریف و بازبینی مجدد می‌کند. سپس، داده‌های داخل آن‌ها را تحلیل می‌کند. در این مرحله، پژوهشگر باید برای هر تم، یک تحلیل مختصر و مشخص، مرتبط با سؤال اصلی پژوهش بنویسد. گام ششم: تهیه گزارش. مرحله ششم زمانی شروع می‌شود که پژوهشگر

جدول ۱. فراوانی نمونه های مصاحبه شونده

ردیف	دسته	تعداد افراد مشارکت‌کننده
۱	سیاسیون و نمایندگان کمیسیون‌های ورزشی	۵
۲	مدیران ورزش کردستان	۵
۳	کمیته المپیک کردستان	۵
۴	متخصصین علوم ورزشی و رؤسای دانشکده‌ها	۵
۵	رؤسا و اعضای باشگاههای ورزشی	۵
۶	رسانه‌ها	۵
۷	پیشکسوتان خبره ورزشی	۲
۸	منتقدین ورزشی	۳

تکمیل گردید. پس از مطالعه دقیق این متون، در ابتدا برای هر یک از مصاحبه‌های تهیه‌شده تمامی ایده‌های مستقل در قالب مفاهیم و کدهای اولیه شناسایی شدند. جدول ۲ نمونه‌ای از کدهای اولیه ارائه شده است.

به‌منظور به‌کارگیری تحلیل مضمون و تجزیه‌وتحلیل محتوای مصاحبه‌ها، ابتدا متن هر مصاحبه از روی صدای ضبط‌شده از جلسه مصاحبه‌ها، پیاپی‌سازی و با استفاده از یادداشت‌های برداشته‌شده طی جلسات مصاحبه

جدول ۲. نمونه‌ای از کدهای اولیه استخراج‌شده از مصاحبه‌ها

ردیف	نمونه متن (گزاره‌های منطقی - مفهومی)	کد اولیه	تعداد تکرار
۱	تقسیم بودن و دو منطقه‌ای بودن ورزش شخصی و حزبی بودن مدیریت ورزش	مرجعیت های	۳۵
	تعارض شدید حزبی و درون حزبی نبود وزارت‌خانه‌ای مستقل و تصمیم‌گیرنده برای ورزش	تصمیم گیری	۳۰
	سیستماتیک نبودن ورزش در کردستان دخالت شدید سیاسیون در انتصاب پست‌های ورزشی		۳۵
۲	نبود سیستم برای درجه‌بندی باشگاهها عدم سازماندهی سازمان‌های ورزشی. تقسیم باشگاهها بر سر احزاب.	سیستم طبقه- بندی	۲۸
	نبود سیستم و برنامه‌ای برای احداث زیرساخت‌های ورزشی و ورزشی نبود دستور العملی برای باشگاهها		۲۹
۳	رسمی و قانونی نبودن کمیته المپیک کردستان عدم قدرت و اختیار کمیته المپیک. انتصاب به جای انتخابات اعضای کمیته المپیک. عدم اجرای مناسب اصول و قوانین بین‌المللی در ورزش کردستان.	ساختاری حقوقی	۳۵
			۱۸
			۲۰
			۳۳
			۲۰

۱۵		ضعف قانونی کمیته المپیک در اتخاذ تصمیم‌گیری
۴	۲۸	سو استفاده ابزاری از ورزش برای جمع‌آوری رأی
	۱۸	عدم تلاش از سوی مسئولین ورزش برای مشارکت ورزشی
	۱۶	ورزش ابزاری برای زیبا جلوه دادن احزاب
۳۰		به کارگیری بودجه دولت برای تبلیغات و حمایت‌های حزبی در ورزش.
۵	۲۲	نبود سیستمی برای تخصیص بودجه
	۲۵	حمایت مالی باشگاهها از یک رشته ورزشی خاص.
	۲۲	ضعف برنامه در هزینه‌های صورت گرفته در ورزش.
	۱۸	عدم نظارت بر هزینه‌های باشگاهها
	۳۰	سهم کم بودجه ورزش از فرهنگ
	۲۱	حمایت مالی از باشگاههای که دارای قدرت سیاسی و به سران دولتی نزدیک هستند.
۶	۲۱	نبود دولت مستقل
	۱۵	عدم شرکت در مسابقات بین‌المللی
	۳۱	نبود تعامل بین‌المللی در ورزش کردستان
	۱۸	برگزار نشدن رقابت‌های ورزشی به دلیل نبود بودجه.
	۱۳	عدم شرکت در رقابت‌های ورزشی عراق به دلیل سوء ظن به ورزشکاران.
۷	۳۰	ضعف تعامل بین علوم ورزشی و بخش اجرایی در ورزش کردستان.
	۳۱	عدم توجه به تحقیقات علمی
	۲۰	عدم تلاش برای یادگیری.
	۱۸	عدم انجام پژوهش‌های کاربردی
	۲۵	علمی نبودن شیوه مدیریت در ورزش کردستان
۸	۱۸	فقدان سیستمی برای استعدادیابی
	۱۵	عدم حمایت مادی و معنوی از ورزشکاران نخبه و مستعد
	۱۶	عدم حمایت از ورزش‌های مستعد
	۱۷	عدم حمایت از ورزشکاران بازنشسته بعد از دوران ورزشی
	۲۵	مشخص نبودن سیاستها (ورزش قهرمانی یا همگانی).
۹	۳۰	نقش منفی رسانه‌ها در توسعه ورزش کردستان
	۲۲	حزبی بودن رسانه‌ها و جانب‌داری رسانه‌ها از احزاب
	۲۵	حرفه‌ای و علمی نبودن شغل رسانه‌ای ورزش
	۲۰	پایین بودن دانش و اطلاعات کافی روزنامه‌نگاران و خبرنگاران ورزشی
	۱۵	عدم آگاهی مسئولین رسانه‌ای از اهمیت برنامه‌های ورزشی.
	۱۳	عدم برندسازی رسانه‌ی ورزشی برای برندسازی از ورزشکاران و جامعه ورزش در مقایسه با رسانه‌های سیاسی

درنهایت مضامین اصلی با استفاده از یک رهیافت رفت و برگشتی بارها تکرار شد تا

کدگذاری اولیه با در نظر گرفتن تأکیدات و دفعات اشاره به آن‌ها در قالب مضامین فرعی و

درنهایت مضامین اصلی و فرعی به شرح جدول ۳ به دست آمد.

جدول ۳. مضامین فرعی، اصلی، جامع

ردیف	مضامین فرعی	مضامین اصلی	مضمون جامع
۱	تعدد و تنوع مرجعیت‌های تصمیم‌گیری در ورزش، سلطه و بی قدرتی سازمان‌های مرجع ورزشی و اعمال قدرت از سوی سازمان فرا ورزش،	استفاده ابزاری و اعمال قدرت حزبی در ورزش	
۲	درهم‌تنیدگی و پیچیدگی ساختار طبقه‌بندی ورزش و باشگاه‌ها، عدم مشارکت در مسابقات ملی و بین‌المللی، حمایت مالی غیر منسجم، فقدان برنامه در رسانه‌ها	سیال بودن ساختار و مدیریت ورزش	چالش‌های ورزش در اقلیم کردستان عراق
۳	فقدان انسجام تعاملات عملی در ورزش، بی‌توجهی به استعدادیابی، استثمار و بهره‌گیری از ورزش و ورزشکاران	پیشبرد ورزش به شکل سلیقه‌ای و بی‌توجهی به ظرفیت‌های ورزش	

نتیجه‌گیری

هدف از این تحقیق شناسایی عوامل تاثیرگذار بر چالش‌های ورزش در نظام سیاسی اقلیم کردستان بود. در مجموع ۴۷ مؤلفه در نه مقوله اصلی مرجعیت‌های تصمیم‌گیری، سیستم طبقه‌بندی، سازمان فراورزش، بازیگران ورزش، حمایت مالی، مسابقات ملی و منطقه‌ای، مدیریت و تحقیقات علمی، استعدادیابی و رسانه‌ها شناسایی گردیدند.

از مؤلفه‌های شناسایی شده در این پژوهش "مرجعیت‌های تصمیم‌گیری" بود. انحصار ورزش و سازمان‌های ورزشی به وسیله احزاب و اشخاص، دخالت‌های حزبی و سیاسیون، نبود یک سازمان یا وزارتخانه‌ی مستقل برای ورزش باعث بی هویتی ورزش و ایجاد مرجعیت‌های حزبی و چندگانه در ورزش کردستان شده است. بنظر مشارکت‌کنندگان این بی‌هویتی و چند مرجع بودن ورزش در دولت زمینه را برای تقسیمات ورزشی فراهم می‌کند. در این زمینه نتایج مطالعه ناسیف و آمارا (۲۰۱۵) نشان داد که ورزش در لبنان به دلایل مذهبی و

فرقه‌گرایی توسط اشخاص سیاسی و مذهبی تحت تأثیر قرار گرفته است (Nassif & Amara, 2015).

همچنین صاحب‌نظران یکی دیگر از چالش‌های اساسی ورزش در نظام سیاسی اقلیم کردستان عراق را "سیستم طبقه‌بندی باشگاه‌ها و سازمان‌های ورزشی" می‌دانستند. آن‌ها بیان کردند به دلایل عدم توان قدرت دولت بر سر احزاب و تمایل احزاب سیاسی برای سلطه بر ورزش هیچ سیستم و طبقه‌بندی در ورزش و سازمان‌های ورزشی در کردستان عراق ایجاد نشده است. سیستمی بودن ورزش یکی از عوامل اصلی اثربخشی سازمانی در سازمان‌های ورزشی است که محققانی از جمله (Barth et al, 2018; Shadi et al, 2018; Ibrahim et al, 2013; Eydi et al, 2013; Papadimitriou and Taylor, 2000)، آن را در سازمان‌های ورزشی جهان بررسی کردند. بر مبنای این مدل سازمان در صورتی اثربخش خواهد بود که به مثابه یک سیستم بتواند در فعالیت‌های خود

اشخاص باشند و مدیریت ورزش این سازمان‌ها در دست آنها باشد. به همین دلیل هیچکدام از سازمانهای ورزشی اختیار ورزش را به دست ندارد و نمی‌توانند درباره ورزش تصمیم‌گیری کنند. آنها اشاره کردند اعضای این دو سازمان بر اساس شایستگی و انتخابات در پست‌های ورزشی قرار نمی‌گیرند بلکه حمایت‌های اشخاص درون حزب و دولت آنها را در این پست‌ها قرار می‌دهند. در این باره تیناز (۲۰۱۹) درباره گمشدن ورزش در سیاست در ترکیه بیان کرد که افرادی که به مسئولین بلند پایه دولت نزدیک هستند در رأس فدراسیون‌های ورزشی قرار می‌گیرند (Tınaz, 2019). همچنین ریک (۲۰۱۱)، بیان کرد که در لبنان فدراسیون فوتبال و بسکتبال هر کدام بین یکی از فرقه‌های مذهبی تقسیم شده است و مدیریت آنها یک مدیریت فرقه‌ای، سیاسی و مذهبی است (Reiche, 2011).

یکی دیگر از مؤلفه‌های شناسایی شده در این پژوهش "بازیگران اصلی ورزش" کردستان بود. با توجه به گفته‌های مشارکت‌کنندگان سو استفاده ابزاری از ورزش برای دستاورد شخصی و حزبی بوده است. آنها بیان کردند حمایت مالی مقامات سیاسی از ورزش و سازمان‌های ورزشی به منظور جمع‌آوری طرفدار و خرید رأی از طریق ورزش است، این استدلال با مطالعه محتاد (۲۰۱۹)، که در آن سران سیاسی در جامعه اندونزی از طریق افراد حزبی اقدام به خرید رأی می‌کنند هم راستا می‌باشد (Muhtadi, 2019). از طرف دیگر گیفت و مینر (۲۰۱۹)، بیان کردند که، فیورینا، نامزد ریاست

استمرار داشته باشد. در اقلیم کردستان عراق بنظر می‌رسد سیستمی نبودن و عدم سازمان‌دهی ورزش باعث نارضایتی سازمان‌ها و دینفعان ورزشی شده است. کمبود زیر ساخت‌ها و ضعف برنامه برای توسعه زیرساخت‌ها از سوی دولت یکی دیگر از چالش‌های عدم سیستمی بودن و طبقه‌بندی باشگاه‌های ورزشی در کردستان عراق بود در این رابطه جلال و همکاران (۲۰۱۴)، بیان کردند که اصلی‌ترین و اساسی‌ترین عامل در توسعه ورزش وجود زیرساخت‌ها و منابع مناسب و پایدار است. از این رو می‌توان گفت با توجه به وضعیت بحرانی سیاسی و اقتصادی در کردستان، تأمین منابع از مهم‌ترین چالش، نیاز و دغدغه در این زمینه باشد (Jalal, 2016).

از دیگر یافته‌های پژوهش "چالش‌های ساختاری و حقوقی" بود. چالش‌های سیاسی و قانونی بر سر کمیته المپیک کردستان باعث شده این کمیته چه در عراق و چه در پارلمان کردستان پشتوانه قانونی نداشته باشد. هر چند در قانون جدید کمیته ملی المپیک عراق (Law. No 19, 2019)، در ماده چهارم بیان می‌کند که کمیته ملی المپیک عراق می‌تواند "در اقلیم‌ها و استان‌ها شعبه داشته باشد" اما تعارضات سیاسی بین دو منطقه بر سر قانونی بودن این کمیته باعث عدم تصویب قانون کمیته المپیک کردستان در پارلمان کردستان عراق شده است. استدلالات موافقین و مخالفین کمیته المپیک کردستان تا این لحظه نتوانسته به تصویب یا منحل شدن این کمیته بینجامد. بر مبنای گفته‌های مصاحبه‌شوندگان قدرت‌های شخصی و سیاسی درون احزاب و دولت باعث شده هر دو سازمان مسئول ورزش (مدیریت کل ورزش و کمیته المپیک کردستان عراق)، زیر سلطه این

بنظر مشارکت‌کنندگان این هزینه‌ها بدون هیچ سیاست و هدف خاصی تنها صرف هزینه برای یک ورزش خاص (فوتبال) و بیشتر حمایت‌های دولتی صرف باشگاه‌های ورزشی شده است که در رقابتهای لیگ عراق و آسیا شرکت داشتند، آنها بیان کردند حمایت از این باشگاهها به دلیل داشتن قدرت و نفوذ روسای این باشگاهها در نزد سران دولت بوده است. در این زمینه ناسیف و آمارا (۲۰۱۵)، بیان کردند باشگاههایی که به سران دولتی و نماینده مذاهب خاصی هستند از حمایت‌های بیشتری برخوردار می‌شوند (Nassif & Amara, 2015).

همچنین محققانی زیادی از جمله تیناز (۲۰۱۹)، کلارک و اوچو (۲۰۱۶)، بیان کردند که فوتبال به دلیل وجهه بین‌المللی و افزایش غرور، انسجام اجتماعی و شادی در میان ساکنان کشورهای خود زمینه مناسبی برای سرمایه‌گذاری دولتها است (Tmaz, 2019; Clarke & Ojo, 2017). بنظر می‌رسد در کردستان عراق به دلایل بهره‌برداری سیاسی از ورزش و مخاطبان زیاد ورزش فوتبال همه حمایت‌های مالی احزاب و دولت به این ورزش است. از سوی دیگر بر مبنای مطالعه هارکنس (۲۰۱۹)، خاورمیانه یک جامعه مرد سالار است و بیشتر از مردها حمایت می‌شود. همچنین زنان فوتبالیست سلیمانیه در تحقیق هارکنس بیان کردند که به دلایل فرهنگی، قومی و مذهبی زنان نمی‌توانند در ورزش شرکت کنند و سیاست دولت اقلیم کردستان در زمینه زیرساخت‌های جنسیتی بسیار ضعیف عمل کرده است و همه زیرساخت‌ها در کردستان عراق برای مردان است (Harkness, 2019).

جمهوری جمهوریخواه^۱، در سال ۲۰۱۶ با اعلام حمایت از تیم فوتبال آیووا هاوکایز^۲ از سرزمین مادری خود، در معرض فرصت طلبی قرار گرفت (Gift & Miner, 2017). همچنین ریک (۲۰۱۱) بیان کرد که مشکل این است حتی در سطح تیم‌های ملی نیز دخالت‌های فرقه‌ای زیادی وجود دارد او بیان کرد لبنان برای واجد شرایط بودن در مسابقات قهرمانی بسکتبال ترکیه در سال ۲۰۱۰ ملزم به پرداخت ۵۰۰ هزار یورو بود، که هزینه لبنان توسط حریری، نخست وزیر وقت، پرداخت شد. وی به جای تصمیم دولت مبنی بر پرداخت هزینه از بودجه دولتی، با تأمین اعتبار شخصی باعث شد که تیم ملی بسکتبال لبنان یک تیم مسلمان اهل سنت معرفی شود. در نظر بسیاری از لبنانی‌ها او تنها مالک تیم ملی بسکتبال است (Reiche, 2011). در این راستا بنظر شرکت‌کنندگان، ورزش در اقلیم کردستان به مثابه ابزاری برای محبوبیت اشخاص حزبی و سیاسی به کار می‌رود.

از دیگر مؤلفه‌های شناسایی شده در این پژوهش "حمایت مالی" در ورزش کردستان بود. با توجه به گفته‌های مشارکت‌کنندگان ضعف برنامه در حمایت‌های صورت گرفته، بودجه کم ورزش، حمایت از یک رشته ورزشی خاص و حمایت از باشگاه‌های که به قدرت سیاسی و دولتی نزدیک بودند از مهمترین عوامل و چالش‌های حمایت مالی در ورزش کردستان عراق بودند. هر چند دولت حمایت‌های زیادی از ورزش داشته اما به صورت قانونی تنها در سه سال پارلمان دولت را موظف کرده که در ورزش سرمایه‌گذاری کند.

- 1 . Republican presidential
- 2 . Iowa Hawkeyes football

بین ورزشکاران و سازمان‌های ورزشی عراق که هر کدام نماینده مذهب و قومیت خاصی هستند را به مثابه مهمترین عامل اثربخشی سازمانی دانست (Ibrahim et al, 2013).

یکی دیگر از مهمترین مؤلفه‌های شناسایی شده در این پژوهش "مدیریت و تحقیقات علمی" بود با توجه به گفته‌های مشارکت‌کنندگان علمی نبودن مدیریت ورزش در اقلیم کردستان، نبود تعامل بین علم و بخش اجرایی، نبود پژوهش‌ها در خدمت ورزش از مهمترین عوامل این مؤلفه بودند. در این زمینه ناسیف و آمارا (۲۰۱۵)، به نقل از ورزشکاران لبنان بیان کردند که بخش ورزش در لبنان قربانی "مدیریت بد" و "فساد" است. این پدیده اعتراف پذیری در ورزش لبنان به وضوح در مطالعات ریک (۲۰۱۱) و همچنین در رساله ناسیف (۲۰۱۲) برجسته شد. همچنین تحقیقات علمی در مطالعه بوسچر و همکاران، به عنوان یکی از ارکان اصلی در موفقیت بین-المللی ورزش نخبه شناسایی شده است (Bosscher et al, 2016). این عدم تعامل بین بخش علمی و اجرایی ورزش در مطالعه ابراهیم و همکاران (۲۰۱۳)، به عنوان مهمترین عامل اثربخشی سازمانی در فدراسیون‌های ورزشی عراق شناخته شد. بنظر می‌رسد بدلیل انحصار سازمانی سازمان‌های ورزشی در دست احزاب مختلف و وجود تعارضات حزبی بین احزاب و درون احزاب دستیابی به این امر تا حدودی در ورزش کردستان سخت باشد.

"استعدادیابی" یکی دیگر از مهمترین مؤلفه‌های شناسایی شده در این پژوهش بود با توجه به گفته‌های مشارکت‌کنندگان عدم حمایت مادی و معنوی از ورزشکاران نخبه و مستعد، عدم حمایت از ورزش قهرمانی و قهرمانان و مشخص

از دیگر مؤلفه‌های شناسایی شده در این پژوهش "عدم شرکت در مسابقات ملی و منطقه‌ای و بین‌المللی" بود که در نتیجه نبود دولت مستقل در کردستان عراق بود. با توجه به گفته‌های مشارکت‌کنندگان آنها بیان کردند ورزشکاران کرد به خاطر مسائل قومی همیشه زیر سایه ورزشکاران عرب هستند و این امر باعث شده کمتر آنها به عنوان نماینده عراق در رقابت‌های آسیایی و بین‌المللی حضور داشته باشند. بوسچر^۱ و همکاران در مطالعات زنجیره‌ای خود بیان کردند که رقابت‌های بین‌المللی برای دستیابی به موفقیت ورزشی بین‌المللی نخبه یکی از مهمترین فاکتورهای موفقیت ورزش نخبه است (Bosscher et al, 2016). در این زمینه ریک (۲۰۱۱)، و ناسیف و آمارا (۲۰۱۵)، بیان کردند که در لبنان تیم‌های فوتبال و بسکتبال هر کدام نمایند فرقه خاصی هستند و کمتر بازیکنان با دارا بودن سایر ایدئولوژی و مذاهب دیگر می‌توانند وارد این تیم‌ها شوند. همچنین اسمبلی^۲ (۲۰۰۱) اشاره دارد در بلژیک تعارض بر سر تعداد بازیکنان دو منطقه فلاندرز و والنیا در تیم ملی وجود دارد (Assembly, 2001). بنظر مشارکت‌کنندگان تعامل ضعیف دولت مرکزی عراق با ورزش و ورزشکاران کردستان یکی از مهمترین عوامل شناسایی ورزشکاران کرد در مجامع بین‌المللی بود و بیشتر مشارکت‌کنندگان بر این باور بودند که از طریق گفتگو و لابی‌گری بایستی حق ورزش کردستان در میان سازمان‌های ورزشی عراق تثبیت شود. در این زمینه ابراهیم و همکاران (۲۰۱۳)، تعامل سازمانی و سیاسی در

1. Bosscher
2. Assembly

شود. در این زمینه ریک (۲۰۱۱)، و ناسیف و آمارا (۲۰۱۵)، بیان کردند که در لبنان هر فرقه‌یی رسانه‌ی مختص به حزب خود دارند که آنها را حمایت مالی می‌کنند و در مقابل رسانه‌ها هم از فرقه خود حمایت می‌کنند (Nassif & Reiche, 2011; Amara, 2015). همچنین ریک (۲۰۱۱)، بیان که شرکت کوکا کولا مجبور شد از سه تیم مختلف فوتبال که نماینده جوامع اهل سنت، شیعه و مسیحی بودند حمایت مالی کند تا از درک شدن بعنوان طرف در مبارزه فرقه ای جلوگیری شود (Reiche, 2011). بنابراین نبود رسانه مستقل و اپوزیسیون قوی و ضعف رسانه‌های ورزشی یکی از عوامل مهمی بود که بنظر مشارکت‌کنندگان رسانه‌ها نتوانستند در توسعه و هدایت ورزش به جایگاه نهادی آن نقش مثبت داشته باشند. و رسانه یکی از مهمترین عوامل سیاسی و فرقه‌یی بودن ورزش بود.

از این رو، استفاده ابزاری و اعمال قدرت حزبی در ورزش، سیال بودن ساختار و مدیریت ورزش، پیشبرد ورزش به شکل سلیقه‌ای و بی توجهی به ظرفیت‌های ورزش از مضامین اصلی این مطالعه هستند که باعث شده موقعیت ورزش در اقلیم کردستان با چالش‌های سیاسی متعدد مواجه باشد. در این زمینه تیناز (۲۰۱۹)، ناسیف و آمارا (۲۰۱۵) و ریک (۲۰۱۱)، بترتیب بیان کردند که جایگاه ورزش در کشورهای ترکیه و لبنان یک موقعیت کاملاً سیاسی را به خود گرفته است. در ترکیه حزب (AKP)، که از سال ۲۰۰۲ تا الان قدرت سیاسی و دولتی ترکیه را در دست دارد به منظور مسائل بین‌المللی و شناخته‌شدن ترکیه در جهان و همچنین افزایش قدرت داخلی خود

نبودن سیاست‌ها (ورزش قهرمانی یا همگانی) باعث عملکرد ضعیف و شناسایی استعدادها و پتانسیل‌های ورزشی در اقلیم کردستان عراق شده است. در این زمینه ابراهیم و همکاران (۲۰۱۳)، در بررسی اثربخشی فدراسیون‌های منتخب ورزشی عراق بیان کردند که حمایت از ورزش قهرمانی و همگانی و شناسایی استعدادها و پتانسیل‌ها به مثابه یکی از مهمترین معیارهای اثربخشی سازمانی در فدراسیون‌های ورزشی عراق بود (Ibrahim et all, 2013). همچنین دی بوسچر و همکاران (۲۰۱۶)، بیان کردند استعدادیابی یکی از عوامل اصلی موفقیت در ورزش نجه است (Bosscher et all, 2016). با توجه به مطالعات اشاره شده نبود سیستمی برای حمایت از ورزش‌های مستعد و استعدادیابی در میان ورزشکاران اقلیم باعث شده این مؤلفه به مثابه یک موضوع مهم در نزد مشارکت‌کنندگان باشد.

آخرین مؤلفه شناسایی شده در این پژوهش "رسانه‌ها" بودند با توجه به گفته‌های مشارکت‌کنندگان رسانه‌ها به دلایل حزبی بودن، جانب‌داری سیاسی آنها، پایین بودن دانش نسبت به ورزش باعث شده نقش منفی در توسعه ورزش کردستان داشته باشند. مشارکت‌کنندگان بر این باور بودند که مالکیت حزبی و سیاسی رسانه‌ها باعث شده که اگر هر گونه اصلاحی از سوی متخصصین در هر منطقه‌ای برای ورزش مطرح شود، رسانه‌های حزب مخالف آن را به حزب خاص که در آن منطقه دارای قدرت است نسبت داده و این اصلاحات هرگز نتوانسته است به صورت قانون یا برنامه‌ای در جهت توسعه ورزش عملی و تصویب

- Berry, R., & Manoli, A. E. (2018). Alternative revenue streams for centrally funded sport governing bodies. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 10(3), 429-450.
- Braun, V. and V. Clarke (2006). "Using thematic analysis in psychology, *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Byron, K., & Chepyator-Thomson, J. R. (2015). Sports policy in Kenya: deconstruction of colonial and post-colonial conditions. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 7(2), 301-313.
- Clarke, J., & Ojo, J. S. (2017). Sport policy in Cameroon. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 9(1), 189-200.
- De Bosscher, V., Shibli, S., Westerbeek, H., & Van Bottenburg, M. (2016). Convergence and divergence of elite sport policies: is there a one-size-fits-all model to develop international sporting success?. *Journal of Global Sport Management*, 1(3-4), 70-89.
- Eydi, H., Abbasi, H., & Ibrahim, A. (2013). Comparison of effectiveness in national Olympic sporting organizations of Iran and Iraq. *Universal Journal of Management*, 1(3), 119-125.
- Fahlén, J., & Stenling, C. (2016). Sport policy in Sweden. *International journal of sport policy and politics*, 8(3), 515-531.
- Feiler, S., Wicker, P., & Breuer, C. (2019). Public subsidies for sports clubs in Germany: Funding regulations vs. empirical evidence. *European Sport Management Quarterly*, 19(5), 562-582.
- Gift, T., & Miner, A. (2017). "DROPPING THE BALL": the understudied nexus of sports and
- در ترکیه از ورزش به عنوان ابزاری سیاسی استفاده می‌کنند. همچنین لبنان با داشتن ۱۸ فرقه و به منظور اعمال قدرت هر جامعه و فرقه مذهبی در داخل لبنان از ورزش به عنوان ابزاری برای برتر بودن فرقه و حزب خود استفاده می‌کند (Reiche, 2011; Nassif & Amara, 2015; Tinaz, 2019). با توجه به اظهارات مشارکت‌کنندگان و وضعیت بحرانی ورزش در اقلیم کردستان عراق بنظر می‌رسد تسلط احزاب و اشخاص و سیاسی بودن ورزش در دو منطقه باعث تعارضات عمیقی در ورزش کردستان شده است، و این تعارضات کاملاً پشتیبانی سیاسی را به همراه دارد و ورزش هرگز نتوانسته چه در نظام حقوقی (پارلمان) و چه در نه کابینه دولت‌های اقلیم کردستان به دلیل مسایل سیاسی جایگاه قانونی و نهادی داشته باشد. در نهایت می‌توان گفت چالش‌های ورزش در نظام سیاسی اقلیم کردستان از پیچیدگی و گستردگی زیادی برخوردار است. از این رو چارچوب مفهومی ارائه شده در این پژوهش می‌تواند به درک جامع و نظام‌مند این چالش‌ها توسط تصمیم‌گیران کمک نماید.

منابع

- Andrew, D. P., Pedersen, P. M., & McEvoy, C. D. (2019). Research methods and design in sport management. *Human Kinetics*.
- Assembly, N. I. (2001). Sectarianism and Sport in Northern Ireland. *Research and Library Services, Research Paper*, 26(01).
- Barth, M., Emrich, E., & Daumann, F. (2018). Approaches and methods used for measuring organizational performance in national sport governing bodies from 1986 to 2014. *A systematized review. Current Issues in Sport Science (CISS)*, 3, 1-22.

- organisations: A multiple constituency approach. *Sport Management Review*, 3(1): 23-46.
- Polley, M. (2010). Sports development in the nineteenth-century British public schools. *Routledge handbook of sports development*, Routledge, 25-35.
  - Reiche, D. (2011). War Minus the Shooting? The politics of sport in Lebanon as a unique case in comparative politics. *Third World Quarterly*, 32(2): 261-277.
  - Shadi, A., et al. (2018). Critical factors in organisational effectiveness: The case of Saudi Arabian seaports. *Journal of Sustainable Development of Transport and Logistics*, 3(2), 49-65.
  - Tinaz, C. (2019). Turkish Sports: Lost in Politics?. *Sport, Politics and Society in the Middle East*: 123-146.
  - van Poppel, M., Claes, E., & Scheerder, J. (2018). Sport policy in Flanders (Belgium). *International Journal of Sport Policy and Politics*, 10(2), 271-285.
  - Vehmas, H. and K. Ilmanen (2013). *Comparative sport development: Systems, participation and public policy*, New York, Springer.
  - Yehong, Y. and F. Xinpu (2011). Financial System Model and Sports Systems among China, the USA and Germany. *Journal of Chengdu Sport University*, 3, 6-10.
  - Yin, R. K. (2009). *Case study research: Design and methods* (Vol. 5). sage.
  - Zheng, J., Chen, S., Tan, T. C., & Lau, P. W. C. (2018). Sport policy in China (mainland). *International journal of sport policy and politics*, 10(3), 469-491.
  - politics. *World Affairs*, 180(1), 127-161.
  - Hallmann, K., & Petry, K. (2013). *Comparative sport development*. Springer Nature.
  - Harkness, G. (2019). Spring forward: female Muslim soccer players in Iraqi Kurdistan. *Soccer & Society*, 1-19.
  - Heinemann, K. (2005). Sport and the welfare state in Europe. *European journal of sport science*, 5(4), 181-188.
  - Hoekman, R., Elling, A., & van der Poel, H. (2022). Local policymaking in sport: Sport managers' perspectives on work processes and impact. *Journal of Global Sport Management*, 7(1), 89-111.
  - Houlihan, B. and M. Green (2011). *Routledge handbook of sports development*, Routledge London.
  - Ibrahim, A., Hamatineghad, M., Ramezaneighad, R., & Eydi, H. (2013). Designing organizational effectiveness model of selected Iraq's sporting federations based on competing values framework. *Choregia: Sport Management International Journal*, 9(1), 69-84.
  - Jacobs, S., De Bosscher, V., Venter, R., & Scheerder, J. (2019). Country profile: sport in South Africa. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 11(1), 175-191.
  - Muhtadi, B., & Muhtadi, B. (2019). The Determinants of Vote Buying: The Profile of Typical Vote 'Sellers'. *Vote Buying in Indonesia: The Mechanics of Electoral Bribery*, 81-107.
  - Nassif, N. and M. Amara (2015). Sport, policy and politics in Lebanon. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 7(3): 443-455.
  - Papadimitriou, D. and P. Taylor (2000). Organisational effectiveness of Hellenic national sports